

Kansalaisjärjestöt vaativat toimia alkoholihaittojen vähentämiseksi

7.2.2006

Kansalaisjärjestöt vaativat toimia alkoholihaittojen vähentämiseksi alkoholipoliittiselle ministerityöryhmälle osoittamassaan vetoomuksessa. Vetoomuksen on allekirjoittanut 26 kansalaisjärjestöä, ja se toimitettiin alkoholipoliittiselle ministerityöryhmälle tiistaina 7.2.2006.

Alkoholipoliittiselle ministerityöryhmälle

Allekirjoittaneet järjestöt esittävät alkoholimainonnan rajoittamista yksinomaan tuotetiedon antamiseen ja alkoholin haitoista varottavien merkintöjen lisäämistä juomapakkauksiin. Lisäksi järjestöt vaativat alkoholimyynnin ikärajojen nykyistä tehokkaampaa valvontaa ja alkoholin vähittäismyynnin monopolin säilyttämistä Alkolla. Myös alkoholiverotusta on nostettava ehkäistäessä lasten ja nuorten alkoholin käyttöä.

Järjestöt korostavat, että päihteetön lapsuus ja nuoruus on arvokasta, ja sitä on myös tavoiteltava. Alkoholin käyttö ei kuulu alle 18-vuotiaille.

Alkoholi haittaa lapsen ja nuoren fyysistä ja psyykkistä kehitystä ja siitä nuorille aiheutuvat terveusriskit ovat kaksinkertaiset aikuisiin verrattuna. Alkoholiriippuvuus kehittyy lapsilla ja nuorilla helpommin kuin aikuisilla. Alkoholi haittaa lapsen ja nuoren aivojen kehitystä. Erityisesti oppimiskyky, muisti ja tarkkaavaisuus heikkenevät. Yksittäinenkin humalakerta lisää alttiutta tapaturmiin, väkivaltaan ja harkitsemattomaan käyttäytymiseen. Humalahakuinen alkoholin käyttö haittaa nuoren selviytymistä koulunkäynnistä ja johtaa helposti syrjäytymiseen, jopa rikollisuuteen. Varhaisessa iässä aloitettu alkoholin kokeilu ja käyttö ennustavat suurkulutusta aikuisiässä.

Mainontaa rajoitettava

Tutkimusten mukaan alkoholin mainonta lisää nuorten alkoholin käyttöä. Nuoret, jotka altistuvat runsaalle alkoholimainonnalle, juovat alkoholia enemmän ja lisäävät vuosien kuluessa kulutustaan enemmän kuin vähän mainoksia nähneet ikäoverinsa. Yhdysvalloissa tammikuussa 2006 julkaistu tutkimus kertoo, että jokaisen alkoholimainoksen näkeminen kasvatti 15–26-vuotiaiden alkoholin kulutusta. Edelleen alkoholin mainontaan lisätyt rahat kasvattivat nuorten humalajuomista.

Mainonta luo myönteisiä mielikuvia alkoholista. Alkoholi esitetään mainoksissa osana hyvää elämää, vapaa-ajan viettoa ja seurustelua. Mainonta muokkaa nuorten asenteita alkoholille myönteiseksi, ennen kuin alkoholin kokeilu on edes nuorille ajankohtaista. Samaan aikaan kasvattajat, vanhemmat ja monet järjestöt muistuttavat, ettei alkoholi sovi lapsille. Lapsella on oikeus kasvaa hänen terveyttään ja hyvinvointiaan tukevan tiedon, ei ristiriitaisten viestien keskellä, jossa nuorella ei ole kykyä tai valmiuksia valita terveyttä tukevia viestejä. Alkoholimainontaa ja -tarjontaa tulisi rajoittaa sellaisissa tapahtumissa, joihin osallistuu lapsia ja nuoria.

Pulloihin varotukset

Alkoholipakkauksiin painettavilla varoitusmerkinnöillä voidaan muistuttaa tulevia äitejä alkoholin käytön vaikutuksista sikiön kehitykseen. Kodissa liiallinen alkoholin käyttö aiheuttaa myös lapsille ongelmia ja haittaa. Odottavan äidin alkoholin käyttö lisää syntyvän lapsen vammaisuuden riskejä. Koska alkoholin kokonaiskulutus on kasvussa, tarvitaan uusia keinoja vähentää odottavien äitien päihteiden käyttöä.

Ikärajoja valvottava tehokkaammin

Alkoholin myynnin ikärajoja on valvottava nykyistä tehokkaammin. Erityisesti anniskelupaikoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla on parannettava ikärajojen valvontaa ja omavalvonta koulutusta. Myös päivittäistavara-kaupoissa tarvitaan tehokkaampaa valvontaa ja koulutusta.

Alkon monopoli säilytettävä

Alkon vähittäismyynnimonopolin säilyttäminen on välttämätöntä, koska alkoholijuomien vähittäismyynnimonopoli on tehokkaimpia keinoja säädellä alkoholin saatavuutta ja vähentää sen aiheuttamia haittoja. Esimerkiksi viinien myynnin laajentaminen päivittäistavara-kauppoihin lisäisi erityisesti lasten ja nuorten alkoholin käyttöä. Myöskään Alkon aukioloaikoja ei pidä laajentaa nykyisestä.

Verotusta kiristettävä

Järjestöt vaativat myös alkoholin verotuksen kiristämistä. Vuoden 2004 keväällä toteutettu väkevien alkoholijuomien veron alentaminen siirsi kulutusta miedoista juomista väkeviin. Samalla alkoholin kokonaiskulutus ja alkoholihaitat lisääntyivät. Noin joka kymmenes lapsi kasvaa kodissa, jossa liiallinen

alkoholin käyttö aiheuttaa myös lapsille ongelmia ja haittaa.

Helsingissä 7. helmikuuta 2006

A-Kiltojen Liitto ry
Elämä On Parasta Huumetta ry
Elämäni Sankari ry
Elämäntapaliitto ry
Helsingin Kouluraittiuspiiri ry
Huumeitta ry
Irti Huumeista ry
Jyväskylän Seudun Päihdepalvelusäätiö rs
Koulutus Elämään-säätiö rs
Kriminaalihuollon tukisäätiö rs
Kristillinen Terveys- ja Raittiusjärjestö ry
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Naistenkartano ry
Non Fighting Generation ry
Nuorten Ystävät ry
Nykterhetsförbundet FSN-MHF rf
Omaiset mielenterveystyön tukena Satakunnan yhdistys ry.
Päihdelääketieteen yhdistys ry
Raittiuden Ystävät ry
Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry.
Suomen Punainen Risti
Suomen Sydänliitto ry
Suomen Valkonauhaliitto ry
Terveysten edistämisen keskus ry
Terveys-Hälsan ry
Vesaisten Keskusliitto ry